

Szentes Városi Könyvtár
6600 Szentes, Kossuth u. 33-35.
Tel.: 63/400-271; 20/251-7775 ; Fax.: 63/318-866
e-mail: szentesvarosikonyvtar@gmail.com
web: www.vksz.hu

Adatok összehasonlító elemzése más hasonló könyvtárakkal

Szentes, 2018. június 14.

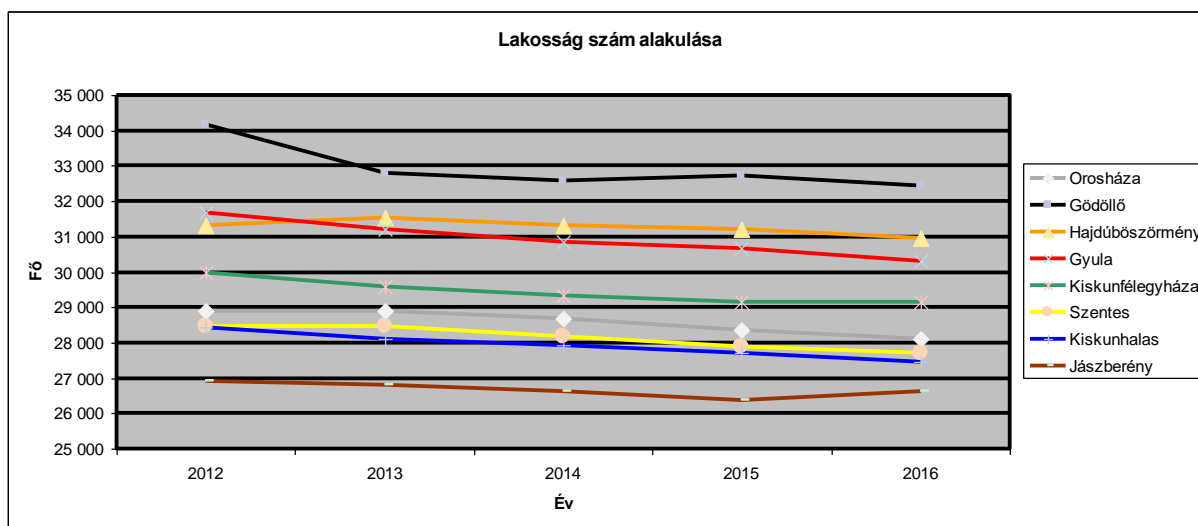
Sallainé Gresó Klára
igazgató

ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS

a Szenteshez hasonló méretű települések városi könyvtárainak statisztikai adatai alapján

1) A települések lakosság számának alakulása

Település	2012	2013	2014	2015	2016
Gödöllő	34 172	32 792	32 588	32 720	32 437
Hajdúböszörmény	31 306	31 547	31 332	31 224	30 951
Gyula	31 679	31 199	30 865	30 658	30 318
Kiskunfélegyháza	29 972	29 567	29 340	29 153	29 138
Szentes	28 476	28 456	28 190	27 898	27 695
Kiskunhalas	28 427	28 101	27 938	27 714	27 470
Jászberény	26 924	26 809	26 622	26 372	26 622

Az adatokból jól látszik a magyarországi trend: a lakosság szám folyamatos csökkenése. Bár az adatok néha ingadoznak a csökkenés mértéke még néhány éves intervallumban is érzékelhető. Ez Szentes vonatkozásában azt jelenti, hogy 2012 és 2016 között 28.476-ról 27.695-re csökkent a lélekszám. **Ez – a vizsgált időszakban – éves szinten átlag 195 ember eltűnését jelenti a városból.** Ez a szám Oroszáza esetén: 204, Gödöllőnél: 433, Hajdúböszörmény: 88, Gyula: 340, Kiskunfélegyháza: 208, Kiskunhalas: 239, Jászberény: 75. A két fő ok: az élve születések száma évről évre elmarad a halálozások mögött, valamint az elvándorlás.

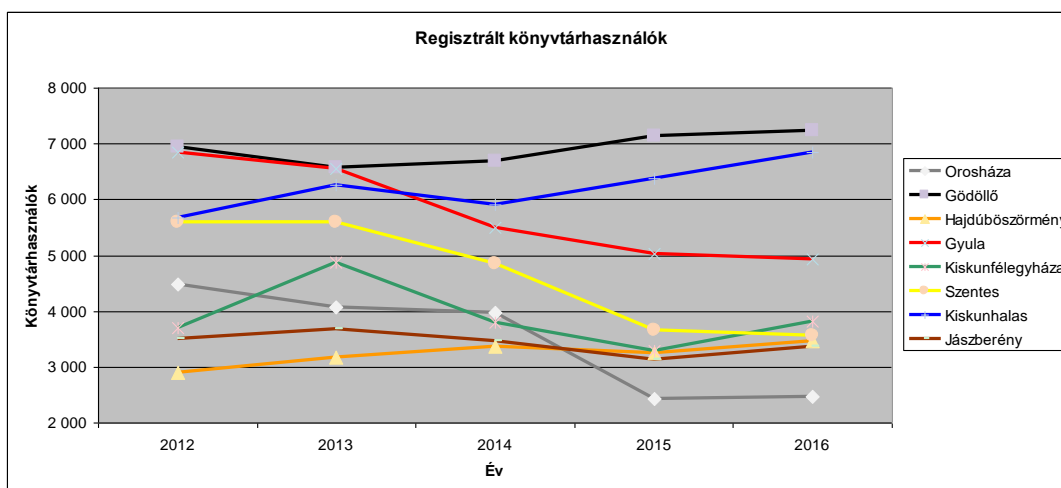
Az adatok értékelésénél nem árt tudni, hogy a lakosság szám csökkenése Magyarországon az 1970-es évek végétől és az 1980-as évek elejétől datálható. Az eleinte még csak kis mértékű csökkenés az évtizedek során egyre erőteljesebb lett. Szentesnek 1980-ban még 35.317 lakosa volt. Vagyis 36 év alatt mintegy 7500 fővel, több mint 20%-kal csökkent a lakosság száma. Könyvtári szempontból az egyik legfontosabb kihatása ennek az adatnak,

hogy a csökkenő lakosságnál természetesen a könyvtárhasználók száma is csökken, de mint látni fogjuk ez a 20% nem elégséges magyarázat a használók számában tapasztalható erőteljes visszaesésnek.

2) A könyvtárhasználók számának alakulása.

Regisztrált

olvasók száma	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	4 487	4 080	3 973	2 425	2 460
Gödöllő	6 945	6 564	6 690	7 131	7 233
Hajdúböszörmény	2 893	3 176	3 376	3 253	3 475
Gyula	6 843	6 552	5 491	5 024	4 931
Kiskunfélegyháza	3 694	4 874	3 799	3 296	3 814
Szentes	5 589	5 591	4 862	3 658	3 573
Kiskunhalas	5 678	6 254	5 903	6 381	6 841
Jászberény	3 504	3 683	3 470	3 131	3 364

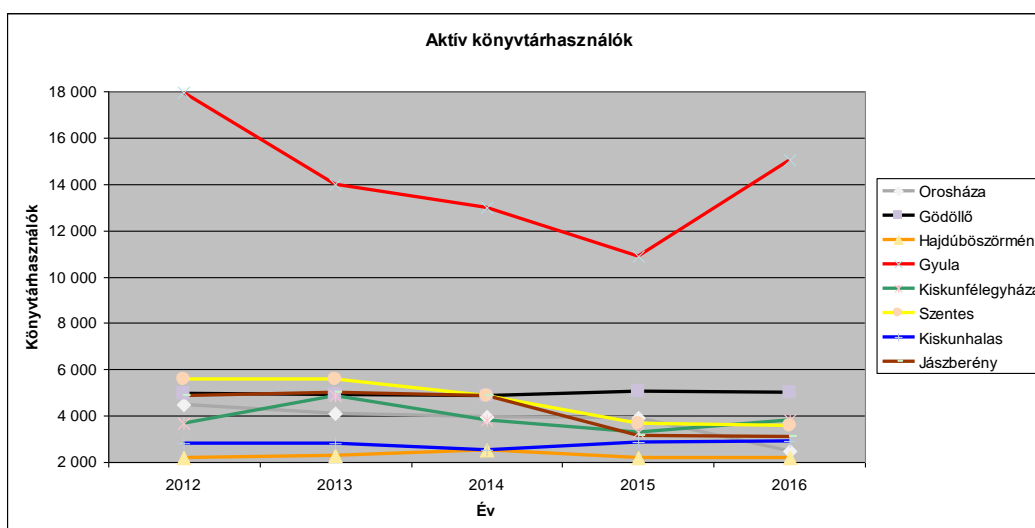
A regisztrált könyvtárhasználók számának alakulása jól mutatja a könyvtár kihasználtságát. A közölt adatok szerint e téren Gödöllő, Kiskunhalas és Hajdúböszörmény tud felmutatni némi javulást, míg a többi könyvtárban egyértelműen csökkenő tendenciák figyelhetők meg. A szentesi könyvtár az 1980-as években még 8-9.000 beiratkozott olvasóval rendelkezett. Ez a szám mára mintegy 3.500-ra zsugorodott. Nem tudjuk, hogy a fent említett városok könyvtáraiban mekkora volt a visszaesés, de vélhetően hasonló folyamatok zajlottak le náluk is. A főbb okok egyértelműek: a népesség csökkenése, az internet és a digitális tartalmak megjelenése, valamint a változatos tartalomszolgáltatással rendelkező tv csatornák számának drasztikus emelkedése.

Figyelemre méltó, hogy három hasonló méretű könyvtár használóinak száma messze meghaladja a többiét: Gödöllő, Kiskunhalas és Gyula. Gödöllő és Gyula esetén a magas számot magyarázhatja, hogy mindkét város egyetemi székhely, s valószínűsíthető, hogy a

városban jelenlévő egyetemisták jelentős része beiratkozott olvasója az intézménynek. Kiskunhalas esetén már bizonytalanabb a helyzet (ld. következő fejezet).

Szentesen 2016-ban a lakosság 13%-a volt regisztrált könyvtárhasználó. Ugyanez az arány más könyvtárakban a következőképp alakul: Orosháza: 9%, Gödöllő: 22%, Hajdúböszörmény: 11%, Gyula: 16%, Kiskunfélegyháza: 13%, Kiskunhalas: 25%, Jászberény: 13%.

Aktív könyvtárhasználók	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	4 487	4 080	3 973	3 928	2 460
Gödöllő	4 967	4 912	4 848	5 060	5 004
Hajdúböszörmény	2 171	2 291	2 526	2 203	2 212
Gyula	17 968	13 987	12 974	10 879	15 033
Kiskunfélegyháza	3 694	4 874	3 799	3 296	3 814
Szentes	5 589	5 591	4 862	3 658	3 573
Kiskunhalas	2 796	2 811	2 504	2 875	2 911
Jászberény	4 846	5 001	4 862	3 131	3 078

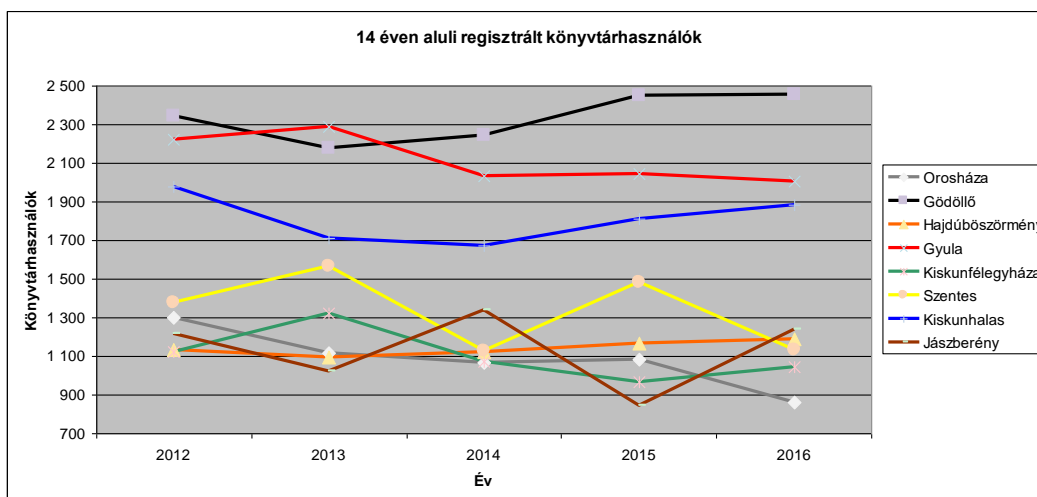
A regisztrált könyvtárhasználók számát az aktív látogatók száma árnyalhatja. E téren Gyula kiemelkedő. Az ottani statisztikusok vélhetően az aktív látogatók alatt nem csupán a beiratkozott olvasókat értik. A többi könyvtárban viszont úgy értelmezték ezt a kategóriát, hogy a regisztrált használók közül hányan vannak, akik nem csak beiratkoztak, de rendszeresen használják is a könyvtárat. **Szentesen öröndetes tény, hogy a regisztrált használók egyben aktív használói is az intézménynek.**

A kiskunhalasi könyvtár aktív használóinak száma ugyanakkor elgondolkodtató: míg a regisztrált használók száma folyamatosan emelkedik és kiemelkedően magas (2016-ban 6841 fő volt), addig az aktív használók száma átlagon aluli (2016-ban csupán 2911 fő volt). Vagyis a regisztrált könyvtárhasználóknak csupán 42% használja a könyvtárat aktívan. Vajon ki

számít náluk regisztrált olvasónak? Automatikusan könyvtári tagságot kapnak az előző évben beiratkozottak? Nem tűnik életszerűnek, hogy minden évben több ezren beiratkoznak, és nem használják utána a könyvtárat. Vagy másként értelmezik az aktív használók fogalmát? A kérdések túlmutatnak önmagukon, mert megkérdőjelezzik a statisztika objektivitását és egyértelműségét.

14 éven aluli regisztrált

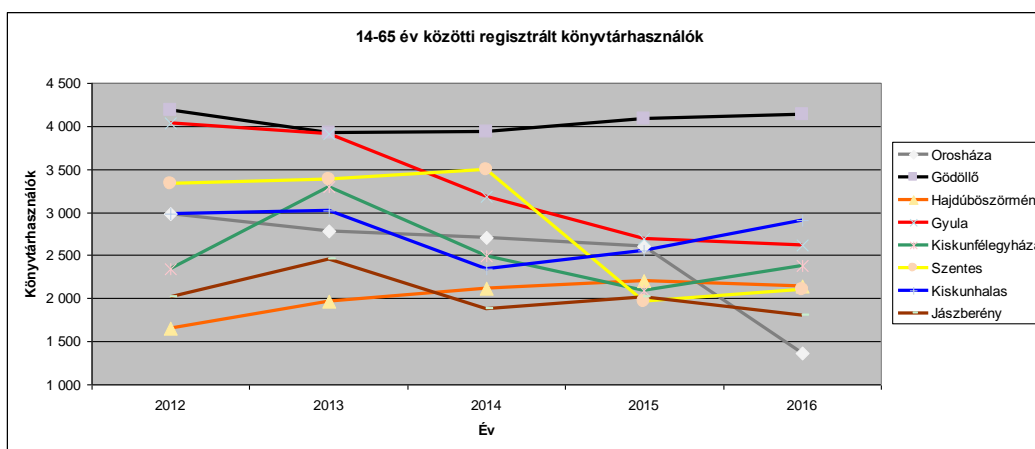
könyvtárhasználók	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	1 298	1 115	1 065	1 084	863
Gödöllő	2 344	2 178	2 246	2 450	2 458
Hajdúböszörmény	1 131	1 092	1 122	1 165	1 189
Gyula	2 220	2 290	2 035	2 045	2 007
Kiskunfélegyháza	1 123	1 321	1 075	965	1 046
Szentes	1 376	1 565	1 129	1 481	1 133
Kiskunhalas	1 976	1 713	1 675	1 809	1 883
Jászberény	1 217	1 025	1 340	846	1 240

A 14 éven aluli korosztály könyvtári tagsága meghatározó a könyvtárhasználóvá válás folyamatában. E tekintetben stagnálás, valamint enyhe csökkenés olvasható ki az adatokból. A szentesi gyermekkönyvtár nem szégyenkezhet a 14 éven aluli regisztrált használók számának tekintetében. Szentesen 2016-ban az összlakosságnak mintegy 4,1%-át teszik ki a 14 éven aluli regisztrált könyvtárhasználók aránya. Ugyanez az arány a többi városban így alakult: Orosháza: 3%, Gödöllő: 8,5%, Hajdúböszörmény: 3,8%, Gyula: 6,6%, Kiskunfélegyháza: 3,6%, Kiskunhalas: 6,8%, Jászberény: 4,6%.

**14-65 év közötti
regisztrált
könyvtárhasználók**

száma	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	2 982	2 779	2 701	2 609	1 369
Gödöllő	4 184	3 928	3 932	4 087	4 139
Hajdúböszörmény	1 654	1 961	2 122	2 203	2 147
Gyula	4 041	3 908	3 188	2 695	2 623
Kiskunfélegyháza	2 340	3 299	2 491	2 087	2 383
Szentes	3 328	3 379	3 492	1 963	2 099
Kiskunhalas	2 987	3 015	2 346	2 561	2 901
Jászberény	2 019	2 456	1 872	2 013	1 808

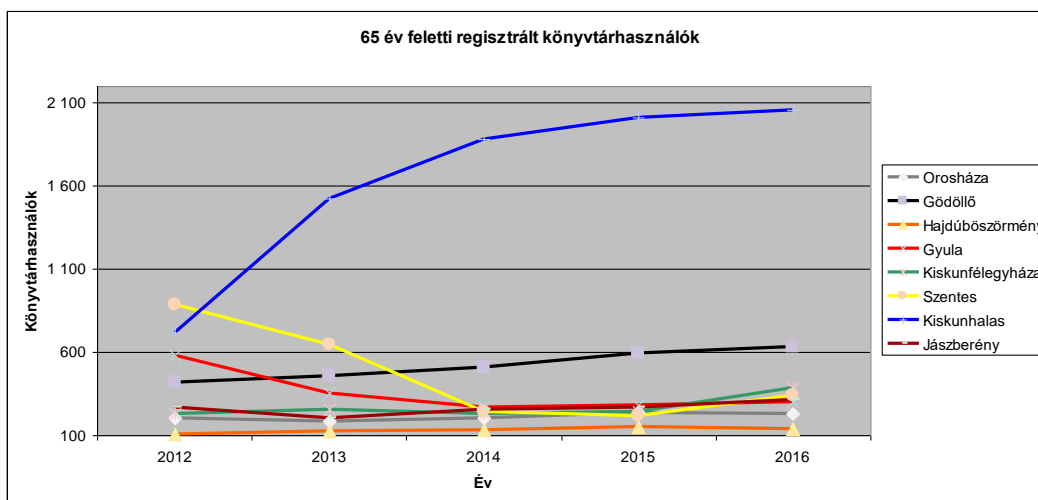
A középiskolás és a felnőtt korosztály regisztrált könyvtárhasználóinak számában 2015-től erőteljes visszaesés tapasztalható, de reményre ad okot, hogy 2016-ban már újra emelkedett az olvasók száma. Két városi könyvtárat tudunk megelőzni: a jászberényit és az orosházit, ám az adatokból az is látszik, hogy könyvtárunk ezen a téren nagyságrendileg hasonló helyzetben van a hajdúböszörményi és a kiskunfélegyházi városi könyvtárakhoz.

65 év feletti

regisztrált

könyvtárhasználók

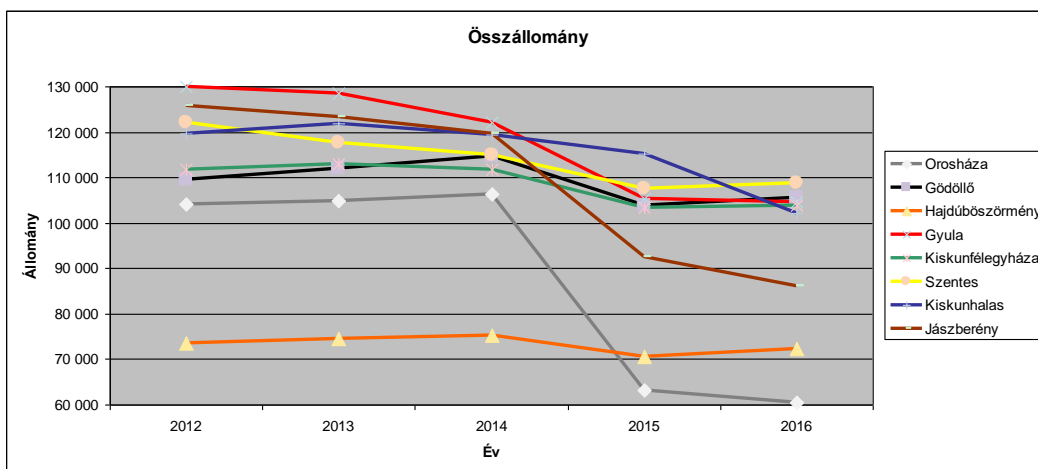
	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	207	186	207	235	228
Gödöllő	417	458	512	594	636
Hajdúböszörmény	108	123	132	155	139
Gyula	582	354	268	284	301
Kiskunfélegyháza	231	254	233	244	385
Szentes	885	647	241	214	341
Kiskunhalas	715	1 526	1 882	2 011	2 057
Jászberény	268	202	258	272	316

A kiskunhalasiak adatait leszámítva a szentesi könyvtárban lévő 65 év feletti korosztály nagysága átlagosnak mondható.

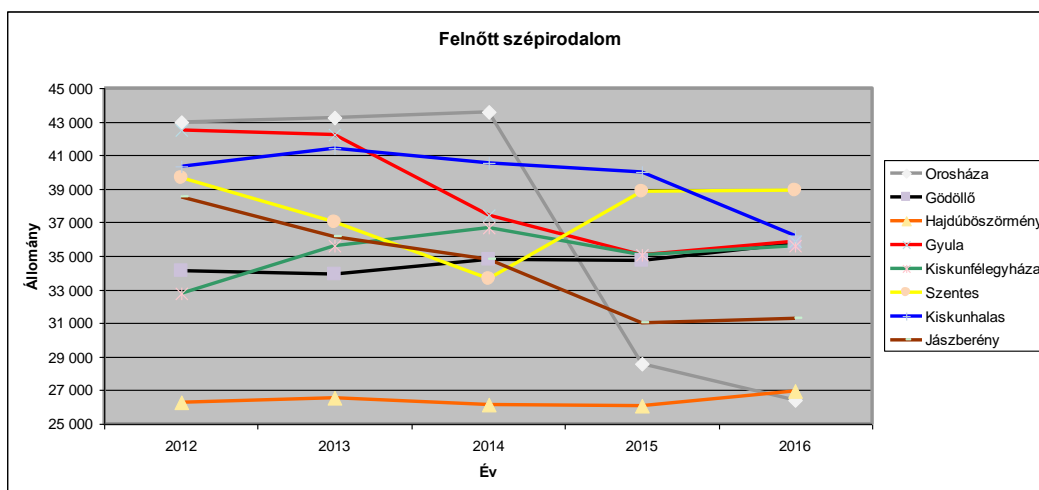
3) Az állomány nagysága

Állomány nagysága	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	104 028	104 744	106 311	63 241	60 578
Gödöllő	109 628	111 988	114 720	103 929	105 525
Hajdúböszörmény	73 547	74 486	75 212	70 611	72 204
Gyula	129 928	128 543	122 091	105 248	104 560
Kiskunfélegyháza	111 848	112 999	111 838	103 306	103 981
Szentes	122 041	117 572	115 079	107 693	108 747
Kiskunhalas	119 741	121 941	119 368	115 273	102 236
Jászberény	125 851	123 298	119 701	92 471	86 135

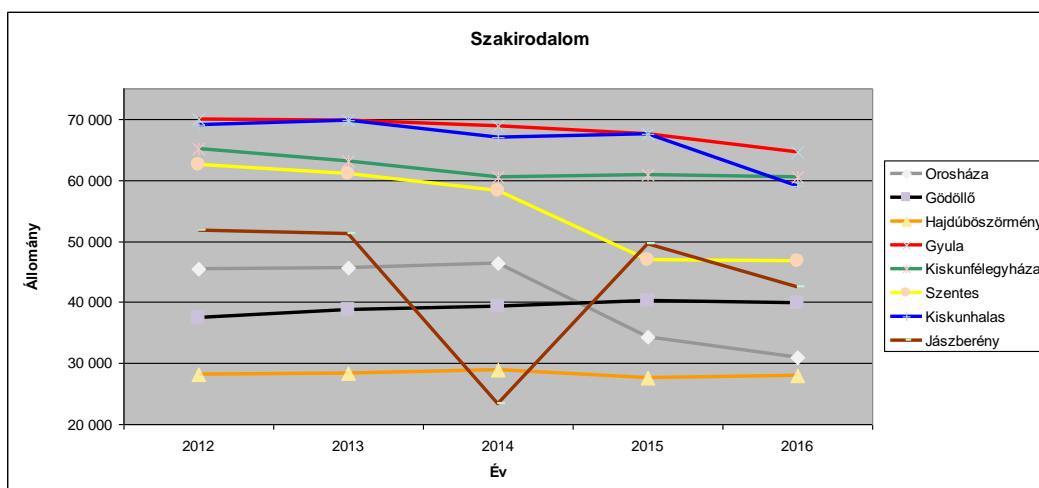
Szépirodalmi

állomány	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	42 999	43 257	43 608	28 588	26 388
Gödöllő	34 127	33 908	34 788	34 714	35 721
Hajdúböszörmény	26 274	26 528	26 149	26 087	26 932
Gyula	42 487	42 235	37 454	35 060	35 902
Kiskunfélegyháza	32 783	35 609	36 659	35 067	35 617
Szentes	39 664	37 016	33 679	38 847	38 928
Kiskunhalas	40 323	41 445	40 570	40 028	36 207
Jászberény	38 505	36 153	34 801	31 045	31 281

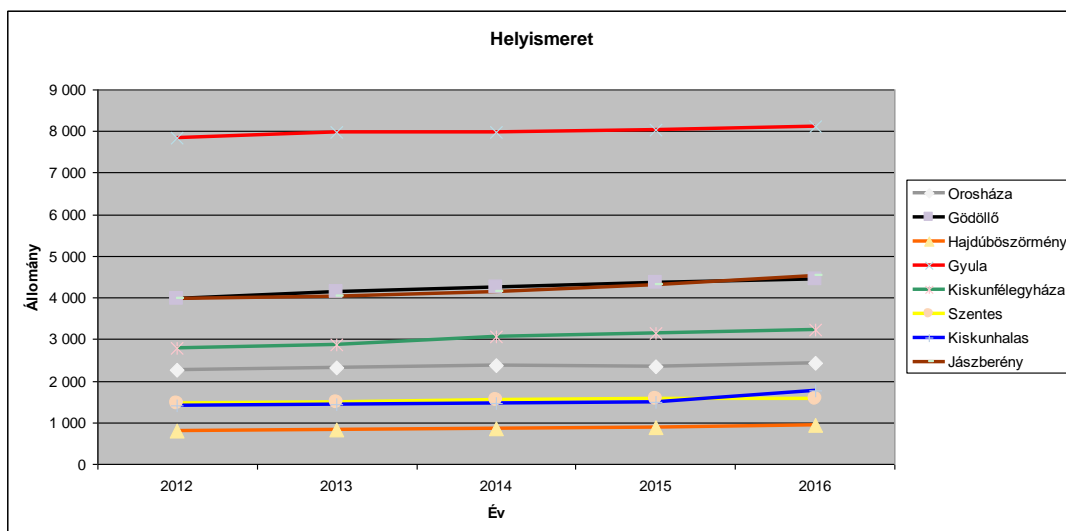
Szakirodalmi

állomány	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	45 397	45 637	46 405	34 264	31 033
Gödöllő	37 455	38 742	39 293	40 309	39 957
Hajdúböszörmény	28 111	28 375	28 853	27 686	28 076
Gyula	69 991	69 800	68 873	67 654	64 659
Kiskunfélegyháza	65 187	63 159	60 509	60 918	60 452
Szentes	62 637	61 009	58 195	46 885	46 764
Kiskunhalas	69 036	69 824	66 944	67 642	59 085
Jászberény	51 730	51 197	23 289	49 601	42 515

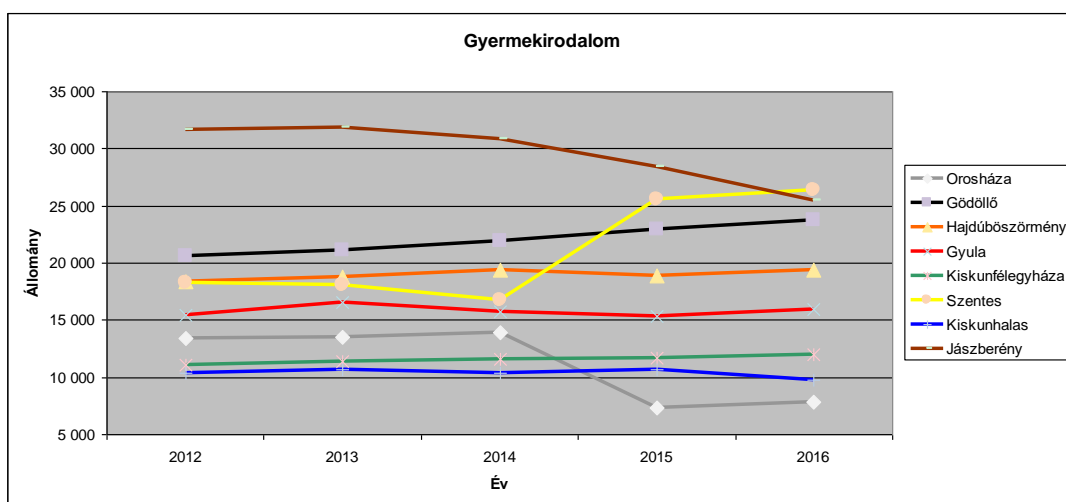
Helyismereti

irodalom	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	2 256	2 325	2 379	2 358	2 422
Gödöllő	3 978	4 145	4 239	4 359	4 457
Hajdúböszörmény	803	828	853	889	925
Gyula	7 846	7 988	7 990	8 047	8 127
Kiskunfélegyháza	2 789	2 860	3 068	3 156	3 228
Szentés	1 454	1 490	1 549	1 570	1 563
Kiskunhalas	1 415	1 441	1 472	1 482	1 757
Jászberény	3 976	4 043	4 129	4 301	4 516

Gyermekirodalmi

állomány	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	13 376	13 525	13 919	7 300	7 794
Gödöllő	20 646	21 149	21 899	22 935	23 778
Hajdúböszörmény	18 359	18 755	19 357	18 894	19 401
Gyula	15 470	16 508	15 764	15 359	15 949
Kiskunfélegyháza	11 089	11 371	11 602	11 729	12 026
Szentés	18 286	18 057	16 770	25 582	26 377
Kiskunhalas	10 382	10 672	10 382	10 653	9 774
Jászberény	31 640	31 905	30 812	28 428	25 448

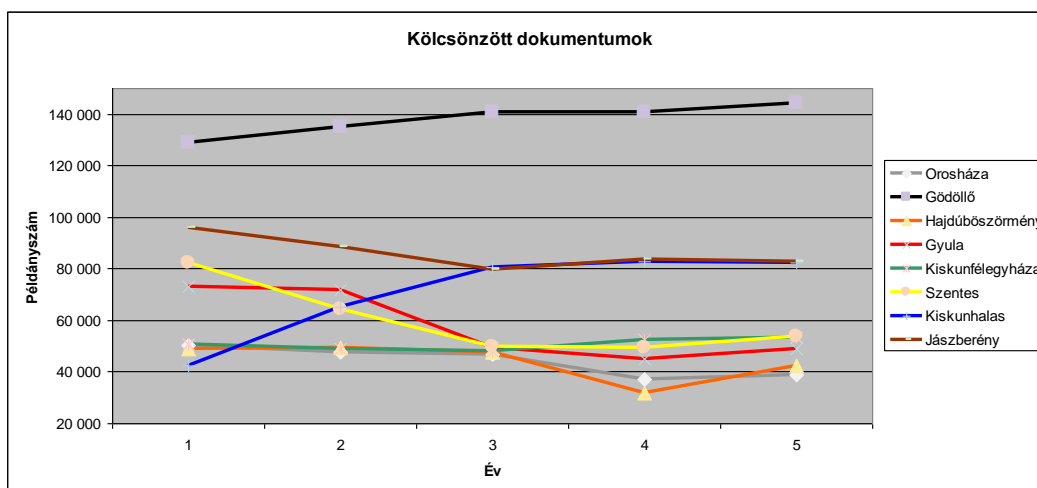

Az ezredfordulóval beköszöntött a digitális kor Magyarországra. Az internet és a különféle tv csatornák gondoskodnak arról, hogy mindenki érdeklődésének megfelelő élményben részesüljön. A Google szolgáltatásai folyamatosan bővülnek, fejlődnek és lehetővé teszik a kívánt információk gyors elérését. Információszerzés és művelődés tekintetében a digitális kor magasra tette a mércét, és igazi kihívást jelent a könyvtárak számára. Az olvasók kétszer is meggondolják, hogy járjanak-e könyvtárba, és ha már ott vannak, akkor a polcokon lévő könyvek külleme, színvonala, frissessége a korábinál is nagyobb, kiemelt fontossággal bír. Ezért nem az állomány nagyságából, hanem annak összetételéből lehet következtetni az adott könyvtár korszerűségére. Ilyen adatokat a statisztikából nem nyerhetők, így csupán azt lehet megállapítani, hogy a vizsgált könyvtárak esetén 2016-ban a szentesi könyvtár rendelkezett a legnagyobb könyvállománnyal. Nekünk van a legnagyobb szépirodalmi és gyermekirodalmi állományunk is. Viszont a szakirodalom terén erősen a középmezőnyben foglalunk helyet. Mivel a tapasztalat szerint a meglévő könyvállománynak egy jelentős részét az olvasók nem vagy alig használják, ezért célszerű az állomány tervszerű apasztása, selejtezése, s még a korábinál is nagyobb jelentősége van a helyes könyvbeszerzésnek.

4) Kölcsönzés

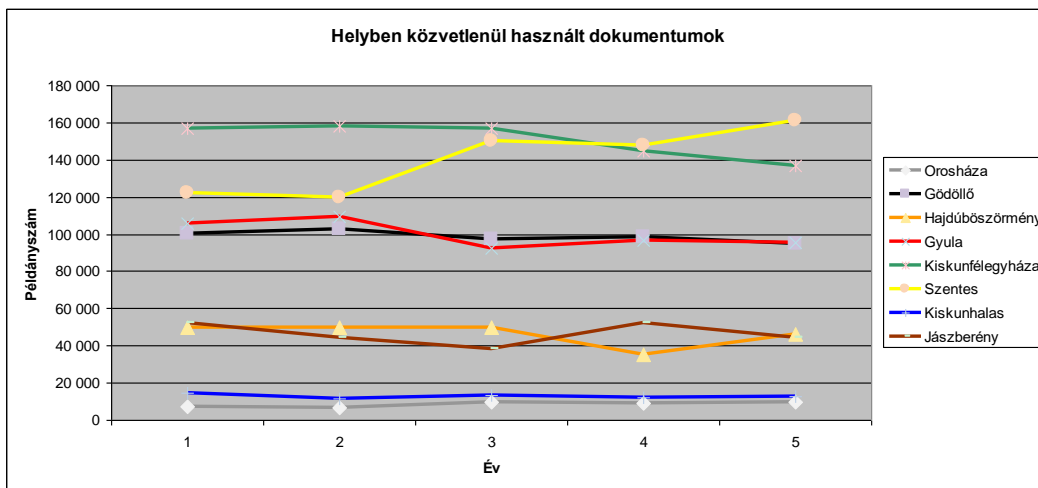
Kölcsönzött

dokumentumok	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	50 141	47 836	46 812	37 175	39 050
Gödöllő	129 113	135 248	140 833	140 571	144 245
Hajdúböszörmény	48 837	49 275	47 700	31 665	42 297
Gyula	73 108	71 915	49 336	45 065	48 796
Kiskunfélegyháza	50 613	48 986	48 162	52 461	53 271
Szentes	82 302	64 225	49 980	49 322	53 718
Kiskunhalas	42 515	65 232	80 617	82 874	82 457
Jászberény	96 024	88 442	79 907	83 900	82 945

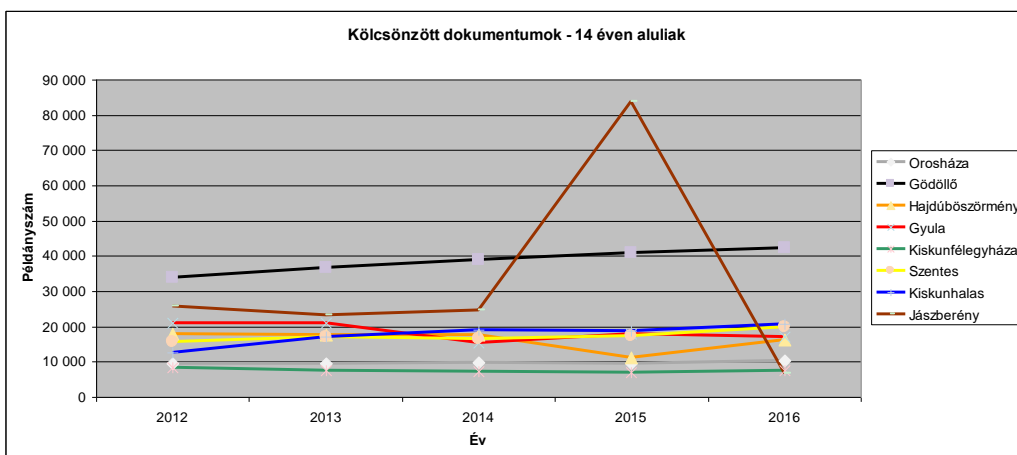
Helyben használt dokumentumok

	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	7 195	6 946	9 817	9 131	9 624
Gödöllő	100 529	102 743	97 508	98 433	95 047
Hajdúböszörmény	49 769	49 983	49 747	35 344	46 420
Gyula	106 066	109 704	92 171	96 575	95 745
Kiskunfélegyháza	156 625	158 135	156 895	144 999	137 085
Szentes	121 987	119 990	149 928	147 954	161 154
Kiskunhalas	14 565	11 511	13 419	12 162	12 483
Jászberény	52 204	44 105	38 029	52 343	44 615

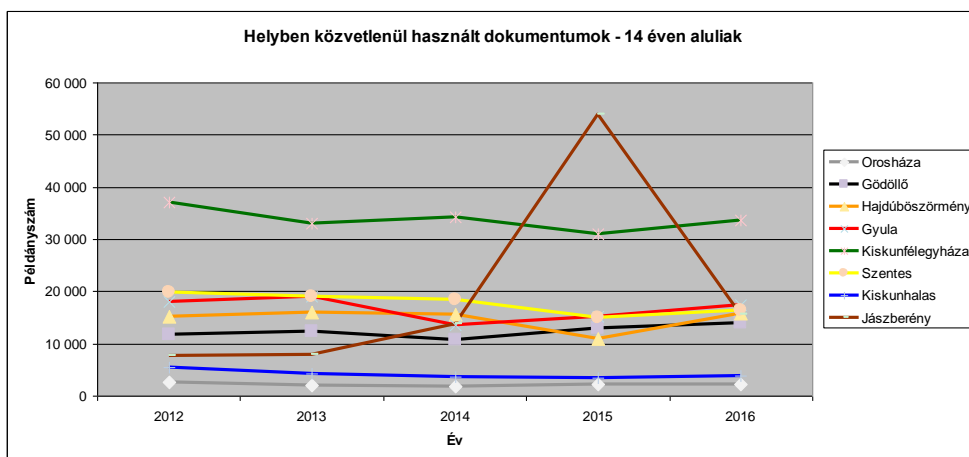
Kölcsönzött dokumentumok – 14 éven aluliak

	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	9 612	9 524	9 905	9 420	10 501
Gödöllő	34 026	36 702	39 091	41 022	42 429
Hajdúböszörmény	18 040	17 608	17 624	11 241	16 167
Gyula	20 994	21 103	15 490	17 864	17 103
Kiskunfélegyháza	8 524	7 453	7 317	7 091	7 677
Szentes	15 813	17 201	16 498	17 420	19 949
Kiskunhalas	12 584	16 995	18 958	18 854	20 877
Jászberény	25 762	23 349	24 730	83 900	6 780

Helyben használt dokumentumok – 14 éven aluliak

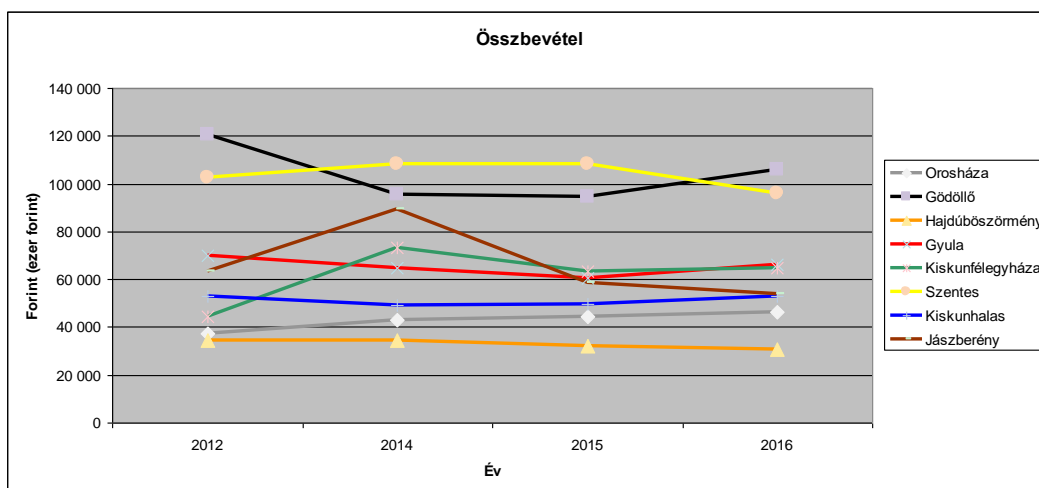
	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	2 703	2 009	1 830	2 216	2 144
Gödöllő	11 749	12 463	10 812	12 903	13 908
Hajdúböszörmény	15 302	16 007	15 550	10 946	15 749
Gyula	18 093	19 122	13 670	15 251	17 460
Kiskunfélegyháza	37 170	33 075	34 315	30 915	33 636
Szentes	19 771	18 989	18 489	15 021	16 327
Kiskunhalas	5 397	4 255	3 640	3 541	3 774
Jászberény	7 661	7 903	13 871	53 911	15 623

Kölcsönzött dokumentumok terén a középmezőnybe tartozik a szentesi könyvtár, de a helyben használt dokumentumok terén kiemelkedő. 2016-ban – a statisztika szerint – a vizsgált könyvtárak körében Szentesen volt a legmagasabba a helyben használt dokumentumok száma. Ebből azonban nem lehet egyértelmű következtetést levonni. A helyben használt dokumentumok nagy száma utalhat arra, hogy Szentesen a többi könyvtárhoz képest hatékonyabb a tájékoztatás, de az is lehet, hogy más könyvtárakban kevésbé tartják fontosnak a helyben használt dokumentumok nyilvántartását, vagy a szentesi könyvtár statisztikája torzít. Hogy ezt az utóbbi lehetőséget kizárjuk, (ill. a jövőben elkerüljük), meg kell vizsgálni az ez irányú adatok felvételének gyakorlatát.

5) Bevételek

Összbevétel	2012	2014	2015	2016
Orosháza	37 465	42 943	44 264	46 258
Gödöllő	120 716	95 307	94 821	105 944
Hajdúböszörmény	34 558	34 516	32 274	30 722
Gyula	69 997	64 955	60 710	66 091
Kiskunfélegyháza	44 479	73 392	63 150	64 834
Szentes	102 458	108 386	108 523	95 791
Kiskunhalas	52 846	49 365	49 751	52 762
Jászberény	63 484	89 353	58 739	54 037

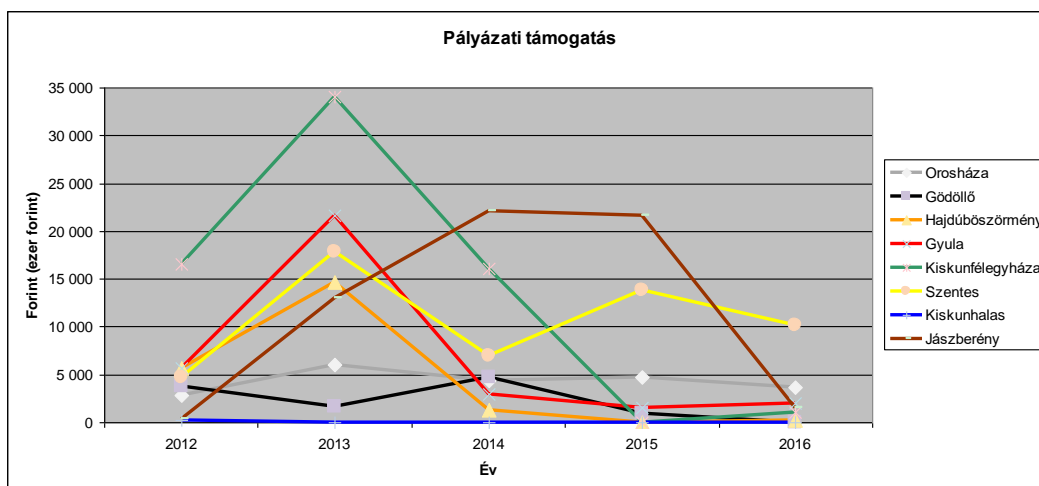

Bevételek

pályázati

támogatásból

	2012	2013	2014	2015	2016
Orosháza	2 855	6 084	4 377	4 693	3 675
Gödöllő	3 805	1 713	4 753	1 000	0
Hajdúböszörmény	5 709	14 664	1 294	0	250
Gyula	5 690	21 581	2 964	1 579	2 000
Kiskunfélegyháza	16 583	34 039	16 047	0	1 100
Szentes	4 719	17 807	6 931	13 782	10 183
Kiskunhalas	200	0	0	0	0
Jászberény	410	13 009	22 121	21 580	1 522

Könyvtárunk bevétel tekintetében – a vizsgált könyvtárak körében – nagyon jól áll. 2016-ban csak a gödöllői könyvtár előzött bennünket, de pályázati téren is jól teljesítünk. A magas bevételek fokozott felelősséget rónak könyvtárunkra.

6) Rendezvények

Rendezvények száma	2015	2016
Orosháza	3	164
Gödöllő	669	726
Hajdúböszörmény	94	88
Gyula	410	353
Kiskunfélegyháza	401	488
Szentes	496	549
Kiskunhalas	97	81
Jászberény	307	341

Rendezvényen Résztvevők száma	2015	2016
Orosháza	25	3 998
Gödöllő	15 888	20 340
Hajdúböszörmény	7 939	10 729
Gyula	10 140	14 341
Kiskunfélegyháza	16 076	18 099
Szentes	11 362	11 708
Kiskunhalas	3 700	3 544
Jászberény	13 613	13 326

A rendezvények számát tekintve a szentesi könyvtár kiválóan teljesít. 2015-ben és 2016-ban is csupán Gödöllőn volt magasabb ez a szám. A résztvevők tekintetében viszont lejjebb csúsztunk: a statisztika szerint Gödöllő mellett, Kiskunfélegyházán és Jászberényben is többen látogattak el a könyvtári rendezvényre.